

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — 50 „
Egy órára 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **ISJ. MÓRÍCZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

500 szavas petít sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű több sorozat esetében alkuszint jutányos áron vetetnek fel. Bélyegdíjazás külön beiktatásért 30 kr.

Marjay Péter beszéde.

— Kimondta a képviselőház 1897. márczius 5-én tartott ülésében. —

L á z á r Árpád jegyző: Marjay Péter; Marjay Péter: T. ház! Török Bertalan t. képviselő ur kétszer is kifejezést adott a felett való elkeseredésének és csodálkozásának, honnan van az, hogy még a függetlenségi párt az előző években elfogadta a közoktatásügyi tärcaza költségvetését, addig most elfogadni nem akarja, holott az ez évi költségvetés sokkal nagyobb összegekkel járul a vallás és közoktatási dolgok felállítására.

En csak meg akarom érinteni ennek az ó kérdésének a lényegét és pár szóval akarok reflektálni arra, miért nem fogadja hát ez a párt el ezt a költségvetést.

Bővebben és részletesebben majd ki fogja fejteni azt a képviselőtársam, aki azt a kijelentést, hogy nem fogadjuk el, megtette pártunk nevében.

Ha valaki azt mondaná, a mostani igen t. miniszter ur talán elhanyagolt volna valamely nagyobb és nevezetesebb dolgokat kötelességei közül, hogy talán kevesebb figyelmet tanusított volna mint elődei a közoktatás ügyek kérdése és nagy feladatával szemben, egyszerűen nevétségessé tenné magát, mert tiszta tény, hogy a t. miniszter ur, kellő figyelemmel körütekintésel, nagytudással, jóakarattal teljesíti az ó nagyfontosságú kötelességeit. (Éljenzés.)

Tagadhatatlan dolog az is, hogy az igen t. miniszter ur által előterjesztett költségvetés sokkal nagyobb összeggel járul a közszolgáltatásokhoz és a bajok orvoslásához, mint az előző évi költségvetések; mindazon által ez nem azt teszi, mintha már minden egész rendben lenne és teljes bizalommal és megnyugvással lehetne a jövődöbe tekinteni; mert a viszonyok megváltoztak, az élet s a haladó kor újabb követelményekkel állottak elő, az ügyek intézése a vallás és közoktatási téren megnehezedett és így indokolva van, hogy a nagyobb feladatok megoldásához nagyobb költségekkel járuljon az állam.

Továbbá t. képviselőház nem fogadja el

a mi pártunk a költségvetést az én felfogásom szerint azért sem, mert itt folyvást az ígéretek előtt állunk még mindig, még az előző években tett nagyfontosságú ígéreteknek megvalósítását alig látjuk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Evek óta hangsúlyozva van a magyar nyelv kötelezővé tetele es ennek keresztül vitele az iskolában. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és mind a mai napig nincs megvalósítva úgy, mint azt a törvény szelleme és a nemzet érdeke kívánná. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Továbbá Török képviselő ur egész könnyelműen és könnyedén, félvállról felhozta itt, hogy a papok nem töltik be kellőképen hivatalukat, gyarló predikációkat tartanak és azt a nevétségés okot hozza fel, hogy az emberek még el is alusznak a papok predikációja alatt. Ez oly nevétségés vádaskodás, hogy arra reflektálni is felesleges; mindzattal én itt csak a figyelmet akarom felhívni arra, hogy igen tisztelt képviselő ur jónak látja vádolni azokat a szegény papokat, epen talán az erdélyieket.

Török Bertalan; Általában!

Marjay Péter: Nagyon szomorú tapasztalatai lehetnek, ha általában vadolja a papokat. Hát mi papok pedig általában azt mondjuk, hogy alaptalan a vádaskodása és még alaptalanul vádaskodik, addig nem gondolkozott arról, hogy vajjon azoknak a szegény papoknak és családjaiknak van-e mit enniük, van-e mivel ruházkodniuk. És még a papok sorában látjuk azt, a mint legközelebbi példák is igazolják, hogy egy 8 gyermekes családapa az inség és nyomor következtében öngyilkossá lesz és gyámoltalan özvegyét és nyolcz áróját itt hagyja a legnagyobb inségnek és nyomornak kiéve, addig t. képviselőház, van nekünk okunk panaszkodni a költségvetés összegét csekélynek tartani és ezt el nem fogadni, visszautasítani.

Ezek után attérek beszédem tulajdonképeni tárgyára. Ki ne ismerné a költői szöveg igazságát: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görnyed.” Ki volna olyan a

ki ezen szavaknak igazságát igazoló példákra ne találna úgy egyes emberek, mint családok, kisebb és nagyobb társadalmi osztályok sőt egész népek, nemzetek életében.

T. ház, ha ez igaz és példákkal igazolható a költői szövegnek valósága, akkor igen természetes, hogy a közmorál, a közerkölcs, a tiszta jellem, a becsület a nemzet fenmaradásának, virulásának és haladásának egy oly biztos fundamentuma, melyet nélkülöznie soha nem lehet. (Ugy van! a szélsőbalalon.)

T. ház! Az erkölcs ápoló anyja a vallás, a vallásnak és erkölcsnek ápoló dajkaja az egyház. Az egyház vezetői el a vallás erkölcsiség tiszta magvait a gyermeki keblekbe az iskolákban, a vallás ápolója az ifju lelkekben ez teszi gyümölcsözővé a felnött emberek sorában, a felnötték iskoláiban, a templomokban, az egyház szentegyházaiban és az egész életen keresztül a gyakorlati lelkészkezedések mezején.

Az egyháznak nagy szolgálatát minden állam elismerte elejétől fogva és az egyháznak nagy szolgálatát iránt minden állam kormányzóága kimutatta a maga jóindulatát. — Az ádalom becsüli az egyház szolgálatát, de becsülnie is kell, mert tudnia kell azt, hogy a becsületnek, a jellemzilárdságnak és a lelkiismereti tisztaságnak fejlődése által a közbéke, a jogrend, a személy és vagyonbiztonság érdekében több szolgálatot teszen az egyház az államnak, mint bármilyen jól szervezett rendőrség, bármilyen szuronyokkal ellátott csendőrség. (Ugy van! a szélsőbalalon.)

Ha az egyház szolgálatát elismerték a többi államok, ketségkivül elismerte azt a magyar állam is és épen Magyarország igazi államává tételének kezdetén, mindjárt keblére vette az egyházat és az ország első szülöttét a r. k. egyházat oly javadalmakkal látta el, a mely javadalmaknál fogva, ennek az egyháznak létét, virulását örök időkre biztosította.

De t. ház, az idők folyamán az első szülött mellett újabb szülötték keletkeztek; a reformatio világot razó s alakító nagy művelete következtében előállottak a prot. egyházak.

Ezek a protestáns egyházak, hogy milyen életet éltek és milyen küzdelmeken mentek

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

M A R C Z B A N.

— A »Debreczen» eredeti tárczája. —

Álmaimban véres küzdelemre
Gyakran hív a harci trombita
S lant- és karddal paripámra kapva,
Vágtatók, mint ég tüzes nyila.

S zeng a lant és csengő kard hegyével
Harci rózsát vígan tűzdelek
S ifju vérem minden drága csöppjét
Füst- és vérszag részegíti meg.

S elfelejtem, hogy lelkembe lánggal
A szerelem csipkékbe ég...
Hogy a költő ölelésre, csókra
A leánya visszavárja még...

— Rajta, rajta, löni, szórni, vágni!
Öblös gyök hangja szép zene!
Csüggedésre nincs ok, hisz' itt jár
A szabadsághősök szelleme!

— Dalra, dalra, azt! hogy azt üzentek!
Földrői égbe ez harsogjon, ez...

Mosolyogva pirkad már a hajnal —
Szabad ország husvét napja lesz!

Zengi lantom — s minden húrja pattan —
Paripámról porba roskadok...
S alattól már ütembe zsongnak
Győzdelmi, szép magyar dalok...

S meghalok a lobogót csókolva
Piros ajkad, szöke kedvesem...

Oh, de mit ér? hogyha ez csak álom —
Istenem, tedd: mind való legyen!

Kovácsy Kálmán.

Krónika.

A »Debreczen» eredeti tárczája.

Az én tollam régen pihen immár, egy pár színházi tudósítás az egész, ami belőle kiszalad, helyemet majdnem egészen Hajdu-Huszár kolléga foglalja el, az meg annyira szelmes Debreczenbe, hogy a világforgalom teljesen kívül esik rajta. Így tehát engedelmet kerek, ha az egész elmúlt hónapról mondom krónikát.

Kezdjük el im ott, ahol más becsületés ember végezni szokta; a halálon. Mikor február hava az ó vízöntőjével ránk köszöntött, pestishírek jártak a világon, egyre-másra jöttek a rendeletek: a pestis így, a pestis úgy, óvakodjunk tőle. De it is bebizonyosodott, hogy halál ellen nincs orvosság, mert a pestis el sem jött, mégis annyi ember meghalt a múlt hónapban, hogy fele is elég lett volna. Gondoskodtak róla a vitez achivok, a kik Krétában egész modern háborut akartak rögtönözni régi lelkesedéssel, — de erről beszélünk már tegnapelőtt, lassuk a közeli halálokokat. Azt mondják a statisztikusok, hogy tavaszszal van a legtöbb öngyilkosság, hogy miért, azzal félig adósok maradnak ugyan, de félig megfejtik. Ime: A téli sűrű, edző hideg levegő után a hirtelen megritkult, felmelegedett légáramlat sokkal kisebb nyomást gyakorol a testre, azonkívül a felmelegedés a vért magát is hevít, annak nincs a külső levegőben ellensúlyozója, sokkal nagyobb erővel tödül az agyra, mint az alig elmúlt tel egész folyamán, az gondolkodás is elveszti az egyensúlyt, nem képes ellenállni az élet viharainak s a

át, azt felesleges és szükségtelen itt fejtegetnem. Találom mondja erre nézve egy egyházi író, hogy »ennek a születése kin, a keresztisége vér, ápoló dajkája a vihar, mindennapi kenyere a vívódás, itala a könnyhullatás volt.« Mindennek daczára t. ház, megerősödött ez az egyház az ország kebelén, annyira, hogy ma már maga a református egyház a prot. egyháznak egyik ága több mint 2 millió lelket számlál a hazában.

Hogy mi módon erősödött meg, azt tudjuk mindnyájan. A papok mellett a világi férfiak nagy lelkesedése, buzgó vallásossága és kitartása és a benne rejlő csodálatos erő hatalmas fogva erősödött meg.

Nem kicsinyem sem egyik, sem másik egyháznak az állam érdekében tett szolgálatát, de nem hagyhatom figyelmen kívül, hogy az állam érdekét szolgáló egyházak s rában nem az utolsó helyet foglalja el a magyar protestáns egyház kiváltképpen pedig a magyar református egyház (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Hogy a magyar református egyház mi esoda szolgálatokat tett a hazának és a magyar nemzetiségnek, ezt a történelem megírta, bizonyítja az a ma is fennálló, áldást, szabadságot hozott békekötések. Az álladalom azonban az egyházak szolgálatát, amidőn figyelembe veszi, kérdés, vajjon megfelelően olyan mértékben szintén az ő kötelezettségének, amilyen mértékben azt a különböző hitfelekezetek szolgálatukért megérdemelnek? A jóakaratot megtagadni nem lehet, mindazon által, sajnos bár, de ki kell jelentenem, hogy ebben a tekintetben nemmel kell felelni.

T. ház! A magyar református egyház az, amelyik a végtelenségig kerülte a kéregetést, kunyorálást az állam részéről a segély tekintetében, kitartott a végsőig, mindaddig, míg birta, s amire szüksége volt, a maga kebelében, a maga taláinak bolgárainak megterhelteésével, megadóztatásával előállította. Előállította a népiskolákat olyan arányban, a mint azt a törvény kívánja, a középiskolákat feleszmban, álitott akademiákat és fen tartja ma is mindazokat. — Hanem az idők megváltoztak, a terhek megszapordtak, a pobár ebben a tekintetben is csordultig megteit és ha a magyar protestáns egyházak általában a református egyház a további követelményeknek megfelelően kíván és hivatásainál, haladó, s folyvást előre törekvő szelleménél fogva nem akar hatulsó lenni a kultur intézmények és a nagy társadalmak társadalmak sorában, akkor további terhet vetői az s tagjaira lehetetlen lévén, az állam támogatását kénytelen igénybe venni. Megszakadtak a népen a közterhek annyira, hogy újabb egyházi megterhelésekről már szólni nem lehet. Ennélfogva az újabb időkben ki-

válképpen a nevelésügy érdekében az államsegélyt ma már mind a két protestáns egyház sőt a református egyház is nagyban igényli, kéri az állam segítségét. A nagyobb alföldi egyházak még most is hallgatnak ebben a tekintetben, hanem most következtek a jövő évben a megvalósításra a törvények egy intézkedése, nevezetesen a tanítói fizetések után járó ötödéves korpóteleknek megadása. — Ebben a tekintetben amint előre tudom, még a legnagyobb egyházak is kéri fogják az állam támogatását.

Daczára a református egyház áldozatkészségének, amelyet a tanügy, az egyháziasság és a köz érdekében tanusított, még mindig szomorú adatokat látunk a statisztika terén. Nevezetesen a mi egyházkerületünkben a tisztántuli superintendenciában sok anyaegyház közt még most is 205 nem képes megadni a nitójának a 300 frtnyi minimumot, 593 rendes lelkési állomás közül 305-nek jövedelme 800 forinton alul áll, 210 még a 600 frtot sem éri el, de van olyan is, amely a 200 frtot nem hatadja tul.

A t. ház, a nagy anyagi gyöngeségnek következténye és azt hiszem hogy ez nemcsak az egyházra nézve szomorú hanem általában mondhatni a művelt társadalomnak sem dicsőssége az, hogy van még e hazában oly állás hogy aki azt betölti 17 esztendei iskolai tanulás után alig nyer 600 frt fizetést s ebből neki a tisztességes társadalmi kívánalmak szerint kell megjelenni az emberek sorában s ebből a nyomorult 600 frtból kellene neki könyvtárt szerezni hogy Török Bertalan ur magas igényeit kielégíthesse az ő modern prédikációjával. Elszomorító dolog az, hogy meg ma is van a hazában oly hivatal mejsemmifele jobb jövőre való kilátással nem biztatja az illetőt s az emberek a nagy inség és nyomor miatt kénytelenek panaszkodni minde nap minden más pályán van előhaladás meg van a jobb jövő reménye csak ezen a pályán nincs. Minden más pályának hivatalnokai sürgették követeltek heizetük javítását a szolgáktói fel egész a legmagasabb hivatalnokig. Az a szerencsétlen az a szegény protestáns papság soha nem strika ott hogy így fejezzem ki magamat ezen napirenden levő szóval soha nem fenyegetőzött azzal hogy felmondja szolgálatát vart mindig a művelt társadalomtól és akkor is mikor a legfontosabb kérdés volt a napirenden a uemet az állam érdekében az egyházpolitikai törvények tárgyatása alkalmából egyetlenny esetet nem lehet felhozni, hogy a református papság az ellen szót emelt volna bár tudni hogy anyagi tekintetben az reá nézve üdvös és boldogító nem tesz.

Azt gondolnám, hogy eljött volna az ideje annak, hogy nemcsak az egyháznak ve-

zérferfiái általában a művelt társadalomnak tagjai, a világi urak is, azzal a jóindulattal, melylyel a magyar protestáns egyházat a mustármagból ennyire fejlesztették, tekintenek erre az ügyre és az álladalom támogatásával igyekezzenek valahára enyhíteni az égető sebeket és a társadalmi állást a maga méltóságához képest meg is fizetni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mint mendotam, a protestáns egyházak ma már nagyobb mértékben igénylik az állam segélyét, de bar a költségvetés több tételében latunk haladást, ebben a tekintetben most is csak 70.000 frt van felvéve, úgy mint a múlt esztendőben; ebben tehát haladás vagy javulás nincs. A különböző csekély javadalommal elatott lélkészek fizetésének javításánál mutatkozik 100.000 frtnyi különbség. Ha ez a 100.000 frt kiosztatik, az által minden esetre, csakely mértékben enyhítve lesz szerenssétlen helyzetükön, de ez is oly csekély, hogy ezt megtízszerezni kellene s csak akkor lehetne türhetőbb az állapot. Egy képviselő ur a tuloldalon ha jól tudom Dózsa t. képviselő ur azt mondotta, hogy ezt a segélyt jobb lenne az egyházi felsőbb-ség ján kiosztatni, hanem a politikai közegek által. A veszedelmes dolog lenne, mert a gyakorlat arra tanit bennünket, hogy akkor pártállás szerint kapnának segítséget és pedig oly mértékben, a melyen politikai pártállást foglalnak el. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) Ha segíteni akar az állam és az arra érdemeseknek szolgálatot jutalmazni kívánja, akkor azt másként nem teheti, mint ezután is az egyházi főhatóságok utján. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A lelkészek után áttérek a tanítókra. Hogy ezeknek is milyen a helyzete, legjobban tudja a miniszter ur. Hisz hozzá érkeznek a statisztikai adatok, ő látja a fizetésüket és jó lelke bizonyosan megsajnálja azon szerencsétlen pártiakat, akik göröggyös utjukon oly csekély javadalmasban részesülnek. Pedig mi fontosabb, mint a tanítói hivatás? Hisz e nélkül senkisésem haladhatna a művelődés utján, nem lenne sem pap, sem hivatalnok, sem képviselő, sem miniszter. Egy nagy tekintélyű a közpályán működő férfi mondta, hogy egyetem tanárt nem becsüli többre, mint azt a tanítóját, ki őt az abecére megtanította, mert az kezdi atalakítani az anyagot emberré, aki műveltség nélkül csak nevet visel nemécek. En minden oktatás között a népoktatást tartom a legfontosabbnak, mert kicsiből meggyünk a nagyobbra; a gyermek nevelése utan következnek az ifjusági oktatás, mig végre az egyetemen betöltőződik a tanulás.

A beiktatás terén igen sajnálatos jelenségek vannak. Vannak nagy alföldi városok, ahol a 2-3 mértföldnyire eső tanyákon számtalan család él. — Ezer gyermekei számára

kezébe akadó fegyverrel gyorsan megöli magát az illető. De van más oka is: a péld a.

Ha egy ember öngyilkossá tesz, az összes telepődők igyekeznek nyomába lépni s tényleg az öngyilkosság nagyobb helyen soha nincs magában. Tapasztaltuk mind a két okot a mult hónapban, sőt a mostaninak elmúlt pár napjan is elégge. Az első ok mostan még nyilvánvalóbb, mint egyébkor. Február rendesen a télhez tartozik még, az idén pedig napsugáros tavasz lett belőle. Az okot tehát ekként tudjuk, de van-e ellenszere? Oh igen. Mertéletes élet, testedzés, helyes gondolkozás mindarra tanítanak és oda visznek, hogy az öngyilkosság egyáltalán nem méltó az emberhez s tényleg, ha az ember normális állapotban van, nem is követhet el ilyesmit.

Normális állapot . . . de lehet ezt a mai izgalmas korban elérni? Hiszen ha valaki, egy a vagyonban duskáló lángész csak hozzá képes jutni, ha egyáltalán megvan a világon . . . S Munkácsy mégis az örültek házába került. Bizony, szomorú dolog ez, száználmas sorsa a zeninek, amelyet a tulfelesztett munka, a teremő agy lázas izgatótsága mintegy természetes sorsul szab elebe. Mert hiszen hány példa van reá minálunk is, hogy a lángésznek előbb-utóbb ez a vége.

Széchenyi, Bajza, Vörösmarty mind, mind ezt a sorsot hirdetik.

Széchenyi . . . az ő nagy nevével is hányan éltek már vissza. Csak legutóbb is egy uri testület, amely az ő ayomdokain kellene, hogy ha adjon, de nem tesz egyebet, mint minden esztendőben egyszer megiszik a nevével ajkán egy pohár bort: a Széchenyi nevében, illetve emlékére azt konstatáltatta egy nagy nevű, de ancsál kisebb hírű tagjával, a kinek eddigi szereplése csak az istállók és versenyterek között oszlott meg, hogy nem boldog a magyar! — Jó uram, ha meg nem sértenem becses emlékező tehetségét és a tanítóit, — vajjon mikor volt hát az ön szerint? Talán akkor, mikor a parasztnak fegyverrel és tüzes korona árán kellett kivívni egy harapás kenyeret?

Talán akkor, mikor az oligarchia volt az ur az országban s az egyik felét az egyik, másik felét a másik királynak varrta a nyakába? — Talán mikor törvényt ültek jámbor papok felett azért, mert nem oltár előtt, hanem szőszéken akarták imádni az ő Istenüket? . . Nem mondom én, hogy nincs bajunk, de annak nem az az orvossága, ha jajgatunk, hanem az, ha dolgozunk. Persze, persze, hogy ne volna boldogtalan a magyar, hiszen neki

még csak eladnia sem szabad a birtokát, csak ha csödbe jut, ezt pedig mégis nagy dolog kivívni a nemzeti kaszinó ta jától . . . Hiszen hallottuk a mult hónapban is, mennyi gondja-baja van egy nagy urnak. Az ország házában arra elszámolta valamennyit Károlyi Sándor, a ki tudvalevőleg éhen kell hogy haljon a mai rendszer mellett, mert ma nincs a világon humanizmus. Igaz, hogy holmi gyermekmenhelyek, szegényházak, árvaházak csak alakulnak itt-ott bizonyos boldog emberek filléreiből, de ahhoz semmi köze a magyarnak! Azon kell kezdeni e humanizmust, — hogy a szegény nagy urról vegyék le az adó terhet és rakják a parasztra . . . Ekkor majd boldog tesz a magyar . . .

Ez a véleménye a nemzeti kaszinónak, mi legalább így vettük ki a földmívelési budget tárgyalásakor . . . Akadnak persze olyan emberek is, akik ezt nem tartják helyesnek és holmi apró-cseprő intézkedésekkel a szegény népen kívánnak segíteni. De hát ez elenyésző kisebbség, az ur, az senki más, mint nemes dombszögi és bugaczi Mokány Bertalan ur és a Szellő . . .

Szegény jó Kisfaludy Károly! Te teremtetted meg a Mokány Berczi alakját s ime a P á r t ü t ő k megírása után 70 esztendő-

hiányzanak a tanyai iskolák, s ha vannak is, oly nagy területéről nem fogadhatják magukba az összes gyermekeket. E részben nagy hibákat, mulasztásokat kell helyre hozni.

Más tekintetben is nagy fontosságú dolgok várnak elintézésre. A t. miniszter ur jelezte, hogy az ismétlődő iskolák felsőbb iskolában a gazdasági tudományokat akarja taníttatni. Szerintem ezeket legalább dióhéjban a felsőbb elemi osztályokban is kellene tanítani, mert a gyermeket nem csak arra kell tanítani, mivel az oroszlán, az elefánt, hanem arra is, mivel él az ember és hogyan kell az embernek megélni. (Helyesítés a szélsőbalon.) A nép oktatás érdemes bajnokai a tanítókkal szemben is sok mulasztás történik is sok mulasztás történik. Csak két éve, hogy 61 évi tanítóskodás után egy öreg tanító egy kis ezüst keresztet kapott elismerésül s ugyan akkor 30 évi szolgálat után egy bíró-ági kézbesítő is ugyanolyanul kapott. Hat hogy illik a két dolog össze? Egy szorgalommal, becsülettel eltöltött 6, esztendő tanítói működés után az jár hát jutalmul, ami egy bíró-ági kézbesítőnek, egy szolgának? Azt hiszem, hogy ez nem jelenti a mi nagy előrehaladásunkat s nem válik sem a művelt társadalom sem a cultur ügyet vezető kormány dicsőségére. Elszomorító dolog az is, hogy az állam a tanítói pályán sok éven át tisztességes szolgálatban működött hivatalnokot nem vette fel mind az országos nyugdíjintézet tagjai közé, továbbá, ha elhattak bármily kevéssel a törvény életbeletétele előtt, özvegyeik s árváik nyomorúságban maradnak s a költségvetés tételai közé mindeztől nincsen felvéve e tekintetben semmi összeg sem, pedig azok ép úgy érdemlik a támogatást, mint a kik a törvény, életbeletétele után lettek a nyugdíj intézet tagjaivá.

De a nyugdíj törvény alkalmazása tekintetében is van egy nagy hiba, nevezetesen a szegény tanítóknak nyugdíj alapja a fizetés mostani mennyiségétől van feltételezve s a tanítói fizetés, a tanítói tisztá jövedelem megállapításánál a föld a kataszteri tiszta jövedelem szerint van felszámítva. Pl. az én községemben 18 hold földdel jutalmazott tanítónak földje utáni jövedelme 51 frtban, a másiké 59 frtban van megállapítva, pedig az a föld 180 frtban van haszonbérbe adva, a jövedelme pedig még ennél is nagyobb. Ez tehát világos megkérőzése annak a tanítónak, mert jaj lenne neki, ha csakugyan csak 59 frt és nem 180 frt volna évi jövedelme. És ha tényleg ennyi a jövedelme; akkor ne tessék spórolni a nyugdíj tekintetében, hanem felvenni a teljes összeget. (Helyesítés a szélsőbaloldalon.)

A jövő év szeptember havában, a mint már említettem, az egyházaknak 50 frtot kell

fizetniök 5-öd éves korpótlék címén. Azt hiszem, hogy a t. miniszter urnak azon intézkedése, hogy ez irányban nyilatkozatra hívta fel az egyes egyházakat, azt célozza, hogy a mely egyház nem lesz képes a pótléket fizetni, ott az állam fogja teljesíteni, hát én előre jelezhetem, hogy ha az állam ezen korpótlékeket nem fogja fizetni, akkor az egyes egyházak inkább odaadják a gyermeket, az iskolát, mintsem, hogy az anyát: az egyházat hagyják elpusztulni. En azt hiszem, hogy ezen korpótlékek fizetésére egyetlen egy egyház sem képes, sem a szegényebbek, sem a nagyobbak és azért jó lesz, ha az igen t. miniszter ur előre számításba veszi, csaknem az összes tanítói állások után járó korpótlékeket az államnak kell majd viselni.

A protestáns egyházak a mikor az államnál segélyért jelentkeznek, nem várják azt, hogy valami nagy segélyt vagy nagy javadalmat kapjanak az állam részéről, mert ha az ország buza és bortermő földjének ugyszólván egyötöd része már az első születtnek adatott oda, a protestáns felekezeteknek már annyit nem adhat, de megköveteli a két protestáns egyház, hogy szolgálatai, érdemei és hivatásának arányz szerint az állam részéről is a jogegyenlőség és az igazság elve szerint segítségben részesüljön. (Helyesítés a baloldalon.) Megköveteli ezt — és méltán követelheti meg — mert már erre nézve törvény is van az 1848 XX. cz., a melyet csak vegre kell hajtani, amely nemcsak meghozatott, hanem a gyakorlatban már alkalmazásba is vétetett. Csak nem régen olvashattuk, hogy ezen törvény alapján az osztalékok a református lelkészek már 49-ben fölvettek; a mezőkeresztesi egyház lelkésze nevezetesen már 1849 júniusától januárig felvett ezen a címen 34 frt 12 krt. Ez annyit jelent és csak azért hozom fel, hogy az 1848 XX. cz. már életbe is volt léptetve. Ne legyen ez örökké csak kíváncsi, mert a sok folytonos kíváncsi eredmény nélkül illuzóriussá teszi az egész dolgot — hanem igazán azzal mutassa meg az állam kormányza, azzal mutassa meg a t. miniszter ur, hogy igenis segíteni akar a jogegyenlőség és az igazság mértéke szerint az egyházakon akkor azután majd mi is szívesen elfogadjuk a költségvetést, de addig visszautasítjuk azt, és az e tekintetben megkívántató javításokat élénken sürgetjük, követeljük.

Ezen okoknál fogva én kérem a t. miniszter urat, hogy legyen szíves megfontolni ezeket a bajokat és igyekezzék segíteni a szerint, a mint ezt az igazság kívánja. Rátkay t. képviselőtársamok a tanítók fizetésének 400 frtra leendő emelésére vonatkozó határozati javaslatát elfogadom (Helyesítés a szélsőbalon.)

Még csak egyetlenegy tételre akarok kitérni a költségvetésnél, nevezetesen a tanfelügyelőségekre. Azt mondja a t. miniszter ur, hogy nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a tanfelügyelők az iskolákat látogassák. Ebben nagy igazsága van és annak a nemzetiségi iskoláknál. — En a népnevelés és az egyházi pályán már 20 esztendő óta szolgálók, de tanfelügyelőt még csak négyszer láttam. Egyszer láttam Szentesen tanfelügyelőt akkor is úgy, hogy mikor nem győztük várni, hogy hová lett a tanfelügyelő,

A „Szentés és vidéke” című lapban egy ily című vezércikk jelent meg: „Hol vagy Ádám?” És Ádám ezt a szótartot meghallott és Hódmezővásárhelyről 24 óra alatt Szentesenre jött. Akkor láttam először tanfelügyelőt. Azután láttam Biharmegyében egy másik tanfelügyelőt, a ki üres órában eljött 15 esztendőben kétszer épen az én községembe is. — Iskolaszeki elnök és egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök lévén, tudnom kell hogy mikor és hol jelenik meg a tanfelügyelő és mit csinál. Megjelent egyszer a tanfelügyelő községünkben egy óvónói állás betöltése alkalmából. Az óvónói állást a község már rendszeresítette idájében és a pályázati határidőt január 31-ikére tűzte ki. (Zaj jobbfelől) — Érdekes. Legyenek szívesek ide hallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Beadatott 37 pályázatt. Mi azt gondoltuk hogy az állást februárban betölthetjük és a tavasz elején megnyitjuk az óvodát. De a tanfelügyelő csak hallgatott. Egészen júniusig nem töltötte be, dacára minden sürgetésnek. Ekkor eljött és a 37 pályázón kívül ajánlta a segéd-tanfelügyelő sógorodját, azt mondván: ez lesz a jó, friss erő, épen május végén kapta meg az oklevélet, hogy óvónó lehessen ezt kell megválasztani. — Ennek az oklevél hiánya volt hát a halogatás oka. Mi természetesen megsajnáltuk a 37 pályázót, mert azoknak okmányai egy fél évig le voltak köve sehova se pályázhattak. Egymást érték a panaszos levelek, hogy adjuk vissza azokat. De nem adhattuk vissza, mert azok közül akartunk választani és meg is választottunk egyet, akinek 14 tárgyból kitűnő bizonyítványa volt. A tanfelügyelő aztmondja a választás után: no, nem baj. Egy ilyen nagy 6000 lakosú bíró községbe két óvónó dukál. Majd előállítjuk azt is. De most nézzük meg az óvoda helyiséget. Akkor építettünk fel ezer forint költséggel. Megmérte először szemmértékkel, azután méterrel s 40 cm. hiányzott az épület magasságából, a mit a törvény előír. Ezt le kell bontani és fellebb emelni. Mi ezt megfellebbeztük. Visszajött a miniszteriumból, hogy igenis fellebb kell emelni. Csodálatos, hogy a tanfelügyelő akkor látja jónak megadni, felebb emeltetni, mikor nem azt választottuk meg a kit ő ajánlott. Ez tény.

De nem csoda, hogy ő ilyen felületesen és ritkán teljesíti kötelességét, mert köztudomású dolog, hogy némely tanfelügyelő választási elnök is szokott lenni, korteskedni is szokott, kalyhat is talált fel. Vannak elnök és maiomigazgató is szokott lenni egy személyben a tanfelügyelő ur. (Ugy van! a szélsőbalon.) Azt vagyok bátor kérdezeni az igen t. miniszter urtól (Halljuk! Halljuk!) hogy vajjon voita képpen a tanfelügyelő kinnek tartozik számadással és vajjon a népoktatás és az iskola ellenőrzés kötelességei közzé tartozik-e a kalyha gyártás, maiomigazgatás kertészkedés, választási elnökösödés és bankigazgatás?

T ház! Mindezek olyan sajnós dolgok hogy ezek bizony nem tartoznak a mostani legjobb akaratu cuitus tárcza tárgyalásánál és azon dolgok sorába, a melyeket meg kellene dicsérni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Szeretném, ha a tanfelügyelők csakugyan eleget tennének az igen t. miniszter ur kívánalmának és látogatnák az iskolát. Hagyjuk a maiomigazgatást más emberre a kinék arra ideje van.

Ezeket kívántam elmondani. Az elmondottakat ismételtlen ajánlom az igen t. miniszter ur szíves figyelmébe. (Helyesítés a szélsőbaloldalon.)

Fejő.

vel épen a te halálod napján áll fel a mokányok között a legmokányabb legény és szidja a magyart . . .

Látod, látod, ilyen az irók sorsa. Belevész a munkába, elpusztul időnek előtte, a munkái azonban fennmaradnak s néha hatnak is, de legtöbbször úgy jár, mint te jártál . . . Ha szörre kerül úgy egyszer egy esztendőben, valamelyik darabja, ma is szívesen és lélekkel nevetünk rajta, de hogy tanulnánk is belőle — az már igen is sok volna . . . Mokány Berezi örök figurája marad a magyar közéletnek, hanem azért megeseik mint megeseit a te halálod napján, egyidőben a te emlékedre tartott lakomával s a te bátyádra a Himfy költőjére mondott apoteozissal, hogy még tapasztunk is rajta!

S látod milyen nagy urak még hozzá! Eddig legalább irnunk volt szabad s a közönségre bizta a törvény a megítélését, helyes volt-e vagy nem. Ez a nagy uraknak nem tetszett s azt mondták, fogjuk meg az irókat, bénítsuk meg, állítsunk paragrafusos bírót a nyakára a szabadon gondolkozó esküdtzék helyett . . .

A nagyurak kívánsága volt ez s mégis ők mondják, hogy nem boldog a magyar! — Igen! szabadságot adnak mindenkinek, a tisztelt rabló és gyilkos urak ezentul megrikat-

hatják keserves pszichológiájukkal a t. esküdt urakat, s felmentést nyerhetnek, mielőtt paragrafust kerestek volna a fejükre, — de mi, ha csak nem a kormányt vagy közhivatalnokot tamadunk, a bíró elé allunk . . . Eddig esküdtzék itelt felettünk, ezután majd bíróság fog — legalább úgy látszik. Épen most olvasom, hogy az esküdtbíró-ági s az azt életbeletételező törvényjavaslat már Cap Martimben van a király előtt és husvétig le is tárgyalják — ha igaz.

Mert nem hiszem, hogy akadjon újsgírő, a ki azt a rendelkezését a javaslatnak elfogadja.

Ebben nem lehet párkérdés, ebben nem vezethetnek jogi elvek. Ez mindenütt úgy van a világon, ahol esküdtzék egyáltalán van hogy a hírlapíró s egyáltalában a sajtó után vétkezettnek állított vagy vádolt csakis a közönség ítélte alá tartozik, nálunk pedig ötvenéves jogunk ez, oda semmiert nem adjuk. Harcz kell, ám jó, értünk mi ahhoz is, az államnak, a nagy uraknak van hatalma, nekünk van tollunk és papírunk, — győzünk vagy elbukunk, de nem engedünk! Milyen szép is lesz majd, ha márczius 15-én benyújtja Erdély a sajtószabadság korlátozásáról a javaslatot! . . .

Ujdonságok.

* **Isteniszteletek.** Holnap, f. hó 7-én, Vasárnap az isteniszteletek az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg: A nagytemplomban **M i n d s z e n t i** Imre s. lelkész, a kistemplomban **B é l t e k y** Lajos s. lelkész, az ispotály templomban **M i t r o v i c s** Gyula lelkész, a Kossuth-utcai templomban **K. T ó t h** Kálmán lelkész. Istenisztelet után, mivel a holnap nap bõjt első vasárnapja, mindenik ev. ref. templomban urvacóra osztás lesz. — Az ágostai hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor **M a t e r n y** Lajos ág. ev. lelkész végzi az isteniszteletet.

* **Posta és távirat igazgatóság Debreczenben.** Simonffy Imre kir. tan. polgármester egy igen fontos és nagy horderejű indítványt terjesztett tegnap délután a közigazgatási bizottság elé. — A polgármester azt indítványozta, hogy a felolvasott kérelmet, mely azt foglalja magában, hogy tekintve a posta forgalom nagymérvű emelkedését, posta és távirat igazgatóság állítását Debreczenben. A felterjesztés részletesen és bőven indokolja azokat az okokat, melyek nem csak kívánatosak, de szükségessé is teszik a posta és távirat igazgatóság felállítását Debreczenben. A felterjesztés még azzal is foglalkozik, hogy hogyan vihető ez keresztül, a nélkül, hogy a nagyváradi posta igazgatóság, melyhez a debreczeni postahivatal is tartozik megszűnne. Debreczen már központjánál fogva is alkalmas lenne egy ily hivatal felállítására s ha a nagyváradi igazgatóság hatásköréből Hajdu—Szabolcs, viszont a kassai igazgatóság hatásköréből pedig Ugocsa—Máramaros megyéket elvennék, azok az igazgatóságok sem vennék ezt zokon, sőt örvendenének rajta, mert ezáltal az amugy is tulterhelt munka egyrésztől megszabadulnának. A közigazgatási bizottság az indítványt örvendetesen tudomásul vette s egyhangúlag hozzájárult a ker. miniszterhez való felterjesztéshez.

* **A 48-as honvédek bálja.** A derék 48-as honvédek f. hó 13-an szombaton este jótékony célú bált rendeznek amelyre különösen felhívjuk a közönség figyelmét, erre ma a következő meghívót vettük: Meghívó az 1848-49. évi debreczeni Honvéd-egylet A „Korona” vendéglő termeiben folyó 1897. évi Márczius hó 13-ikán este 7 órakor zártkörű táncszalmát rendez. Belépti-jegyek személyenként 80 krajczárjával előre is válthatók ilj, Pájer József és Gréf Sándor urak kereskedésében a táncszalmánál a pénztárnál. A tiszta jövedelem a 13. honvéd ruházata költségei fedezésére fordítatik melynek folytán felkerjük a nagyérdemű közönséget miszerint fentemlített jótékony célú táncszalmánál minél tömegesebben megjelenni kegyeskedjék. A felülfizetések köszönettel fogadtnak s annak idejében nyilvánosan közöltetnek. A rendezőség. Jegyzet. Izlletes ételek, italok pontos és jutányos kiszolgáltatásáról, jó zenéről, czukraszatról gondoskodva lesz.

* **Magas katonai vendég.** P o k a r n y Herman altábornagy tegnap Debreczenbe érkezett az itt állomásozó 39-ik gyalogezred felett szemlét tartani. Ma délelõtt a katonai önkéntes iskolát vizsgálta meg és megelégedését fejezte ki az önkéntes bakák készütsége felett. Holnap nagy katonai gyakorlat lesz, amikor az altábornagy a bakák gyakorlati kiképzését vizsgálja meg.

* **Árvaügyek.** Január hó végén mint annak idején jelentettük, 4729 egyén volt a városi árvaszék gondjaira bízva, kik közül B é s z l e r Károly I. tan. árvaszéki elnöknek a tegnapi közig. biz. elé terjesztett jelentése szerint teljes koruva lett 24, nagykorusított 3, férjhez ment 3 és meghalt 2, fogyott tehát a szám összesen 32-vel, de jött hozzá-

juk 64 új, most tehát 4761 azok száma, akik Debreczen városában gyámság, illetve gondnokság alatt vannak, kik közül 2635 a vagyontalan árva és különféle alapok jövedelméből 454-en tartatnak fenn, míg a többi 2148 szülőknél vagy magán jöltevéknél van, illetve mint cseléd maga tartja fenn magát. Az árvaik közül iskolaköteles 1010, és csak 26 nem jár iskolába. — A gyámpénztár által kezelt értékek összege f. é. február 28-án tett 728521 frt 85 krt. — Az árvaszék ügyforgalma az első két hónapban a következő volt: 1896 évi hátralék 119, erk. 1198, összesen 1317 ügydarab, ebből elintéztetett üléseken 1117, ülésen kívül 36, hátralékban maradt 154 ügydarab.

* **Vármegyei tisztviselők illetménye.** Vasvármegye közönsége feliratot szerkesztett a képviselőházhoz az iránt, hogy a vármegyei tisztviselők illetményét az állami hivatalnokok illetményével egyenrangusítsák. E feliratot ma megküldték pártolás végett Hajdúvármegyéhez is, mely a legközelebbi közgyűlésen veszi tárgyalás alá a fontos átiratot.

* **A közegészségi állapotok a múlt hóban.** Sárvány Gyula dr. városi t. főorvosnak a közig. bizottság elé terjesztett jelentéséből a közegészségi állapotok múlt havi helyzetére vonatkozólag idézzük a következőket: A közegészségi állapot február hóban kedvezőbb volt, mint az azt megelőző hóban, sőt a halálozási arányt tekintve, az i g e n k e d v e z ő n e k jelenthető. A megbetegedések főleg a légzőszervek hurutos és lóbus bántalmaiból állottak. Heveny ragályos betegségek közül szörványosan roncsoló toroklob, vörheny, kanyaró és bárányhimlő esetek észleltek: vörhenyben 4; roncsoló torokban egy halálessettel. — A város kül és belterületén meghalt 120 egyén. A város bel és külterületén született 221. — A születések 191 esettel multak felül a halálozásokat.

* **Nyilvános nyugtázás.** A f. é. február 27-én tartott függetlenségi párt bálján felülfizettek a következők: Rigó Ferencz 10 frt. Thaly Kálmán Kiss Albert Bekény Péter dr. Bakonyi Samu dr. Burger Péter dr. Freund Jenő Szathmáry Ferencz 5—5 frt. Dr. Benedek János Horváth János 4—4 frt. Tóth Béla és id. Vértessy István 3—3 frt. — B. Nagy János Zöld János Tóth Gergely Uszó István Kertész János Csobán József Pongó Lajos Öry Mihály Török Balint V. Nagy Gusztáv Kertész Mihály Harangi Sándor S. P. Kulcsár Gábor ifj. Schwarz Vilmos Klein János Rátkay László Dankó Mihály Kiss Bálint L. Nagy Bálint Fischbein Albert Szücs Elek Dicsőfi József Kiss András 2—2 frt. Salánky Ferencz N. N. 1.50—1.50 kr. Ifj. Zöld János Mike János ifj. Kertész János Bartha Mór Szathmáry József Szóke János Kerékgyártó József Bácsi András Demjén Lajos Tassi Miklós Teremi Miklós Szücs Istvánné Vértessy Istvánné Pásztor Gyula ifj. Csizsar Ferencz Kertész Imre Kertész András id. Bányay István Kertész István Kertész László ifj. Gyarmathy János ifj. Kertész István Szöllősy Sándor Poroszlay Károly Herczeg János Szabó István Zicherman Herman Boros Izidor Pényes Mór Hódy Béla dr. Nagy Zsigmond Steiner Gyula Kéki Sándor Szabó József Dávid Mihály Gombos Ferencz Salánky Mihály 1—1 frt. Szathmáry Istvánné Csizsar Ferenczné Faragó András Rácz Gábor Bencze Mihály Tökés György Gyórfi Ferencz Kiss József Kiss István ifj. H a r s á n y i I m r e, N. N. — 50—50 kr. Összesen 152 frt 50 kr, a melyekért nevezett urak és hölgyek fogadják őszinte köszönetünket. P o n g ó Lajos a függ. és 48-as párt pénztárnoka.

* **Mennyi adót fizettek a múlt hóban.** A múlt hóban állami adót befizettek 77,992 frt 93 $\frac{1}{2}$ krt, befizettek további hadmentességi adó fejében 142 frt 33 krt, idegen adó fejében 431 frt 48 kr, idegen illeték 692 frt 82 kr, vegrohájtási költség 307 frt 44 kr, idar-kamarai költség 87 frt 17 kr, járda adó 46 kr, 6 $\frac{1}{2}$ % pótdadó 6564 frt 75 kr, utadó 4096 frt 17 krt.

* **Háztulajdonosok figyelmébe.** A cs. és kir. közös hadsereg az ősszel egy élelmezési és ágyraktárt akar felállítani, melyhez nagyobb udvarral bíró, szilárd építésű, csereppel fedett, legalább két szobát, egy előszobát 320 m² méter méretű raktárhelyiséget magában foglaló egész házra, vagy házakra lenne szüksége. A bérlet tartama egy vagy két évre fog kiterjedni. Az ajánlattevők felkérhetnek, hogy ajánlataikat az ügy sürgősségénél fogva a „Hungária” épület II emeletébe levő katonai ügyosztálynál f. évi márczius hó 7-ikén vagyis holnap déli 12 óráig megtenni sziveskedjenek.

* **Népesedés a múlt hóban.** S á r v á r y Gyula t. főorvosnak a tegnapi városi közig. biz. ülés elé terjesztett jelentése szerint a múlt hóban született a város bel és külterületén ev. ref. 87 fi, 67 nő = 154. ág. hitv. ev. 1 fi, 2 nő = 3, r. kath. 23 fi 18 nő = 41, g. kath. 2 fi, 3 nő = 5, izr. 7 fi, 11 nő = 18, összesen: 120 fi, 101 nő = 221. Ezek közül törvénytelen volt 24, azaz 10% — Ezzel szemben meghalt a város bel és külterületén ev. ref. 42 fi, 47 nő = 89, ág. hitv. ev. 2 fi, 1 nő = 3, r. kath. 7 fi, 11 nő = 18, g. kath. 2 fi 1 nő = 3, izr. 4 fi 3 nő = 7, összesen 57 fi, 63 nő = 120, a születések a szerint szerint 101 esettel mulják felül a halálozásokat.

* **Gyorsírás tanár Debreczenben.** Ma este 7 óra 9 perczkor Budapestről városunkba érkezik a gyorsírásnak egyik legbuzgóbb művelője és terjesztője F o r r a i Soma, kinek tankönyve már 6 kiadást ért s gyorsírási olvasó könyve, gyorsírásba áttett szép irodalmi munkák és lapja a „Fővárosi Gyorsíró”, mely szintén egyike a legelterjedtebbeknek, sokasítják az elmélet és a praxis terén szerzett érdemeit, s holnap vasárnap 2 órakor délután a Collégium II-ik akadémiai termében „Gyorsírás a praxisban” czimmel felolvasást fog tartani, amely annyival érdekesebb és tanulságosabb lesz, mert kedves vendégünk és műtársunk szokott megbízatni minden nagyobb gyorsírási felvétellel. Ugyanezen alkalommal számol be az első magyar Gabelsberger-congresszuson történetekkel Nagy Sándor, ki az általa alapított főiskolai gyorsíró együletet a congresszuson képviselte. Sokan vannak olvasóink között, kik a gyorsírást tudják, reméljük, hogy a felolvasásokon sokan meg is fognak jelenni.

* **Hymen a múlt hóban.** A múlt hóban mint a farsang második hónapjában összesen 59 házasságot kötöttek, a melyek közül a párok vallása a következőleg oszlik meg: ev. ref. 38, r. kath. 3, izr. 3, vegyes 15 pár, ami bizony elég sovány farsangi tükörkép, hogy minden ezer embere esik városunkban egy új házaspár, majd talán a bõjtben jobban fog menni.

* **Esküvő.** K o h n Erzsike kisasszonynak, K o h n Mar, a K o h n testvérek kereskedő czég baltagja kedves leányának, tegnap délelõtt esküdött örök hűséget B a l o g h József, a Pestvidéki takarékpénztár irodafőnöke.

* **Az évi jelentés tárgyalása.** A tegnap tartott közigazgatási bizottsági ülés egyik tárgyát a múlt évi jelentés tárgyalása képezte volna. Tekintettel azonban arra, hogy a jelentés oly terjedelmes s részletes, minő az előző években még nem volt s így annak részletes tárgyalása igen hosszú időt venne igénybe a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a jelentést rendkívüli közgyűlésen veszi elő s a rendkívüli közgyűlés határnapját e hó 12-ik napjának délutáni 3 óráját tűzi ki.

* **Márczius 15. a kereskedelmi akadémián.** A debreczeni ker. akadémia ifjusági önképző köre is kegyelettel ünnepli meg márczius 15-ét. Délelõtt az akadémia disztermében a következőkkel műsorral tartják meg a szép ünnepélyt: 1. Rákóczy induló, játszsa az ifj. zenekar. 2. Elnöki megnyitó, tartja Klein Miklós önképző köri elnök. 3. Nemzeti dal,

Petőfitől. Szavalja Márkus Zoltán III. évf. tan. 4. Talpra magyar éneklí az ifjusági dalárda 5. 1848 márczius 15. irta és felolvassa Schwarz Mihály III. évf. tan. Kik voltak a hőnédek? Tóth Kalmántól. Szavalja Fűzi Ernő III. évf. tan. 7. Elj őseink hazája, éneklí az ifj dalárda. 8. Egy gondolat bánf engemet. Petőfitől. Szavalja Gerber Jenő I. évf. tan. 9. Tavasz elmúlt, . . . és Kossuth Lajos az üzente játsza az ifj. zenekar. 10. Hymnusz, éneklí az ifj. dalárda.

* **A közkórház betegforgalma.** A városi közkórház mult havi betegforgalma a következő volt: február hóra átjött 201, felvételt 220, elbocsátott 193, meghalt 9, márczius hóra maradt 219 beteg.

* **Közbiztonsági állapotok a mult hóban.** A polgármesternek a tegnapi délután tartott közigazgatási bizottsági ülésen felolvasott jelentése szerint a rendőrség által letartóztatott lopásért 9, csalásért 2, rendőri kihágásért 85 egyént. Ezek közül a kir. ügyészségnek átadott 11, a rendőrség által eltiltatott 85 egyén. A városból eltolonczoltatott 29 Vidékről a városon keresztül tolonczoltatott 23, kényszer utlevéllel kiutasított 1 egyént.

* **Iparügyek a mult hóban.** Simonffy Imre kir. tan. polgármesternek az elsőfoku iparhatósága adatai alapján a tegnapi közig. biz. ülés elé terjesztett jelentése szerint a rendőrfőkapitányság különböző iparágak önálló gyakorolhatására iparizolvanynyal, vagy iparengedéllyel összesen 29 egyént látott el a mult hóban, a melynek díjaiból összesen 155 frt folyt be ipariskolai célokra.

* **Militária.** A mult hóban, mint Simonffy Imre kir. tan. polgármesternek a tegnapi közig. biz. ülés elé terjesztett jelentéséből olvassuk, a katonai létszám városunkban a közöhadseregnél 1218 ember és 196 ló, a honvédségnél pedig 881 ember és 253 ló volt, mint átkelöt 2 törzs tisztet és 4 főtisztet, szállásotak el. Utóálltáson 4 idegen illetőségű egyén volt.

Táviratok.

Országgyűlés.

(Saját tudósításunk.)

Budapest, márcz. 6.

A képviselőház mai ülésén folytatták a közoktatásügyi tárca költségvetését, melynél Zichy Aladár, Major Ferencz és Pécshy Tamás után Wassics miniszter hosszabban reflektált az összes szónokoknak, kik a tárca költségvetésének tárgyalásánál felszóllaltak.

Ezután az interpellációkra került a sor.

Hóránszky Nándor a krétai kérdésben intézett interpellációt Bánffyhoz, mert szerinte ez ügyben nincs megnyugvás és különösen Balkán is veszélyeztetve van.

Azt kérdi a miniszterelnöktől, hogy van-e a Balkánra nézve a hatalmak közt egyetértés?

Kossuth Ferencz kérdi a miniszterelnöktől, hogy miért nem adják ki mint régen a külügyi jegyzékekről vezetett vörös könyvet?

Bánffy miniszterelnök egyik interpellációra sem felelt.

Ülés vége délután 2 órakor.

Bizalom Morzsányinak.

Budapest, márcz. 6. (A Debr. ered. táv.)

Morzsányi Karoly drt. az Erzsébet-városi választók gyűlésére tegnapi küldöttségi

leg vitték el, ahol a lemondott képviselő elmondta az ügyre vonatkozó összes dolgokat, aztán eltávozott. A választók azután bizalmat szavaztak az által Morzsányinak, hogy elfogadták az előterjesztett azon határozati javaslatot, hogy a VII-ik kerületi jelöltséget neki újból felajánlják és valószínű is, hogy klikkja újból nagy szótöbbséggel megválasztja.

KÖZGAZDASÁG

A gazda legfontosabb feladata.

— A »Debrecezen« eredeti közleménye. —

Debrecezen, márczius 6.

* A gazdának nem az a feladata, hogy politikával a kellelénél többet foglalkozzék, hanem csupán csak az, hogy a kezelésére bízott földterületét menél jövedelmezőbbé tegye. Ez magában véve is elég nagy feladat; sok tanulás, munkával, fáradsággal jár, de elvégre is ha a külfölddel e tekintetben a versenyt sikeresen ki akarjuk állani, nincs más mód, mint megadni magunkat, s mind azt megtenni, mit az ujabkori buvárlatok e tekintetben szükségesnek véleik.

A termés átlagok fokozása céljából ismernie kell a gazdának első sorban talaját, tudnia kell nem hiányzik-e abból egy vagy más alkotó rész, melynek hozzáadásával netalan nagyobb termések volnának elérhetők.

Ebből a célból a gazda rendszeren a vegyszereket szokta igénybe venni, beküldvén azoknak egy-egy minta talajt meglemezés céljából. Ez eljárás azonban csaknem teljesen célt tévesztett, mert a vegyész megmondja ugyan hogy micsoda alkotó részek vannak abban a talajban levő, azt is, hogy mi hiányzik esetleg belőle, de azt nem, hogy a talajban tápláló anyag milyen mérvben, milyen mennyiségben használható fel, a növényáltal.

A talajban levő nyers tápláló anyag ugyanis bizonyos változáson esik át felhasználás előtt, s épen azt nem lehet vegyi uton meghatározni, hogy mennyi táplálék készülhet évente a nyers anyagból, s hogy mily eréllyel képesek a növények nehezen oldódó tápanyagokat gyökereikkel oldásba hozni.

Ez a mód tehát nem alkalmas a talaj termő erejének megállapítására. — Volna a cél elérésére egy másik mód is, t. i. gyökereknek vegyi uton való megvizsgálata, azonban ez uton sem nyerhetünk teljes tájékozást. — A gyökerek meglemezése által ugyan tájékozást szerezhelünk arra nézve, hogy melyik tápláló anyaghoz jut könnyen a növény, melyikből van tehát sok a gyökérben is meg a talajban is, s melyikből van kevés, de nem arra nézve is, hogy vajjon jobb eredményeket érünk-e el abban az esetben, ha abból a tápláló anyagból a melyikből kevés van, többet juttatunk a talajba.

A talaj termőerejének miként való fokozására egyedül a megettett termelési kísérletek vezethetnek. Csak abban az esetben ha a saját gazdaságunk talajában, a saját viszonyaink között végzünk termelési kísérleteket, fogunk meggyőződést szerezhelni arról, hogy ezzel vagy azzal az eljárási móddal érhetünk-e nagyobb hasznot, ez a trágyázási vagy műtrágyázási mód az, a melylyel eredményeket és pedig haszonnal járó eredményeket érünk el. Sajnos, hogy a magyar gazdában az efféle kísérletezésekre nincs nagy hajlam, s ez bizony az ország közgazdaságára milliókra menő veszteséggel jár. Igaz hogy efféle kísérletezések gondot mnkát, utánjárást és a mi fő a termésnél pontosságot igényelnek, de azután dusan jövedelmező felfedezésekre is vezethetik a törekvő gazdát.

A kísérletezés tárgya lehet, különböző fajta magvaknak a kipróbálása, különösen, arpa, zab, répa, burgonyával, abból a célból hogy ez által megállapíttassék, hogy mely feleség diszlik az adott viszonyok között leg-

jobban, melyik adja a legnagyobb termést. A különböző művelés módoknak befolyása a termés nagyságára, a midőn megfigyelendő, hogy a háromszori szántás mennyivel ad nagyobb termést a kétszeri szántásnál, hogy vajjon tavasszal nem czélszerűbb-e a szántás helyett csak grubberozni stb. mennyiben van befolyással az elvetés ideje a termés nagyságára, a mennyiben vidékenként a korai, vidékenként a késői vetések adnak jobb eredményt. Legfontosabb tárgya azonban a kísérletezésnek mindenestre megállapítani, lehetséges-e a talaj termőképességet műtrágyák által fokozni, minő mérvben, minő haszonnal.

Nálunk Magyarországon a műtrágyákat, azok használati módját és értékét a gazdaközönség még csak kevésbé ismeri; de ha tagadjuk azt, hogy a kis Belgiumban, a hol mintaszerűen gazdálkodnak s előttünk megfoghatlan nagyságu termés eredményeiket érnek el — tizszer annyi műtrágya használtatik fel, mint nálunk Magyarországon s csupán a kasseli kerületben (akkora mint nálunk a legkisebb megye) 6—700 vagon szuperfoszfátot használnak fel évente, hogy Franeziaországban legujabban egy nagy alapítókéjű részvénytársaság alakult »Műtrágyákat használó és terjesztő gazdák szövetkezete« czímmel, hogy itt Magyarországon Mezőhegyesen is a mély művelés és műtrágyák használata óta 17—18 mmázsára fokozódott a buzatermés, el kell ösmerünk, hogy annak a műtrágyának, helyesen használva, nagy előnyének kell lenni, ellenkezőleg bizonyára nem terjedt volna külföldön oly rohamosan. Csak önnön magunknak teszünk tehát szolgálatot, ha ez irányban is kísérleteket végzünk.

Az efféle kísérleteket azonban nem lehet akárhogy vezetni, nem lesz tehát felesleges, ha az alábbiakban vázolom röviden, miként hajtsuk azokat végre.

Hazai talajaink legnagyobb része foszfor-savban — ezen legfontosabb növényi tápláló anyagban szegény, azért tehát szuperfoszfattal, ezen könnyen oldható foszfor trágyával kezdjük meg a kísérletezést akár arpa, akár zab alá. — Hasítsunk ki ebből a célból bárhol is $\frac{1}{2}$ vagy egy holdas táblákat és pedig lehetőleg egyformán jöerőben levőket, mert téves azon hit, hogy a műtrágyák csak kizsárolt szegény talajon alkalmazhatók haszonnal, sőt ellenkezőleg jobb talajokon a műtrágyák nagyobb haszonnal lesznek alkalmazhatók.

Ha a kísérletre szánt talaj régen kapott istálló trágyát, trágyazzuk azt meg — valamennyi porczallát egyformán.

Az I. számú porczella most már nem kap műtrágyát, a 2. számú porczella kap katasztrális holdjára holdjára 100 kg. szuperfoszfátot, a 3. számú 100 kg. szuperfoszfátot és 30 kg. chilisalétromot, utóbbit a vetés kikélese után, a 4. számú 150 kg. szuperfoszfátot, az 5. számú a 150 kg. szuperfoszfaton felül 50 kg. chilisalétromot.

A termés eredményeket összevetve már most a műtrágyát nem kapott I. számú porczella termés eredményével, könnyen kiszámíthatjuk, hogy melyik porczella, illetve, melyik műtrágyázási mód adta a legnagyobb hasznot.

Ne feledjük azonban, hogy a szuperfoszfát a második évre is kihat s hogy a műtrágyának mindig azon arát kell a számításoknál szerepeltetni, amelyen azt vagon számba véve lehet megszerezni, mert a kicsinybeni vételnél a szállítási, közveitési díj stb, tul nagy.

Az első évi kísérlet eredményével semmi esetre sem elégedjünk meg, legyen az akár kedvező, akár kedvezőtlen, hanem folytassuk azt mindaddig más és más táblakon, amíg teljesen meg nem győződünk arról, hogy mely műtrágyázási mód válik be adott viszonyaink között legjobban.

Csak abban az esetben ha folytonos kísérletezéssel igyekezünk termés átlagainkat fokozni, állhatjuk ki a külfölddel a versenyt, a hol a czélszerűen alkalmazott műtrágyák segítségével már is kétszer oly nagy terméseket érnek el, mint elérünk mi.

Rózsák ápolása a szobában. Virágkedvelőink gyakran panaszkodnak hogy a szobában tartott rózsáik a leggondosabb ápolás dacára sem diszlenek hogy különösen a virágzó vagy bimbóval ellátott rózsaszobába állítva nemsokára elhervad. — Ezen körülmények leggyakoribb oka a hirtelen légsere s ez különösen akkor káros ha a már virágjában levő rózsát állítatják át. — Ha kénytelenek vagyunk a már virágjában levő rózsát szobánkba állítani, úgy legjobban cselekszünk ha azt a harmadik szemig visszametszük, s türelemmel várjuk be újbóli virágzását. — Sokkalta hátradosabb azonban az oly n rózsának a szobába való áttevése, mely még nem virágzik; ez után ha közel az ablakhoz állítjuk gyorsan fog virágzásnak indulni a midőn is arra kell gondot fordítani hogy a földje ne száradjon ki. — Szorgalmasan kell tehát öntözgetni, a vizet mindég a cserépben levő földre — nem pedig a cserép alatt levő tányérba kell önteni ajánlatos továbbá a leveleket is naponta megmőzöni, olyankor azonban a mikor a szoba hőmérséklete nem igen magas ez által leginkább a káros rovarok elszaporodását akadályozzuk meg. — Ilyen ápolás mellett február áprilisban nyílik a rózsák s egyáltalában nem kell attól tartani hogy bimbóját elhullajtja, ha ugyanis már a szobában kapta azt. — Elvirágzás esetén fűtetlen helyre, vagy enyhe idő esetén nyitott ablakba állítandók, a midőn is gondot kell fordítani arra nehogy elfagyjanak. — Remontant rózsákat elvirágzás után a második vagy harmadik erős szemig visszametszve ismét virágzani fognak. — Szem előtt tartandó azonban hogy a rózsák annál jobban diszlik minél kevesebbet van szobában. — Kora tavasszal tehát amint fagytól többé nem kell tartanunk ültessük ki azokat cserépeztől együtt. — Összel a földből kivéve, pinczébe teleltetendők, s csak kora tavasszal február-márcziusban állítandó szobába. — Átültetésük illetőleg friss földdel való állításuk évente csak egyszer — legcélszerűbben csak tavasszal a második virágzás után eszközözendő.

Debreczeni piaci árak.

A f. hó márcz. 2-iki debreczeni heti vásáron a következő árakat jegyezte a vásárfelügyelőség. Gabona árak: Buza 7.60. 7.55. 7.50. Ketszeres 6.60. 6.55. 6.80. Rozs 5.80. 5.75. 5.70. Árpa 4.70—60. 4.50. Zab 5.60. 5.50. 5.40. Tengeri 3.70. 3.65. 3.60. Burgonya 2. Ló felhajtott 1010, aladott 580. Marha felhajtott 1200 eladott 580. Sertésvásár: sertés felhajtott 1400 eladott 1213. Szalonna és hár. 100 kiló ó szalona 52.—54 frtg. 100 kiló hár. 56.—58 frt. Husarak; 1 kiló marha hus 40, 42, 44, 52, 54—56 és sertéshus 52—8 kr. borjúhus 56 kr. juhhus 40 kr. Tuzifa 4 kbm. tölgyfa 12 frt, bükkfa 13 frt, nyárfa 7.50, felvágás 2 frt, faelszállítás 1 frt 20 kr. Napszám árak. Férfi ellátással 120 kr, ellátás nélkül 1 frt.

Kiadó lakások

május 1-től:

Nagycsapó-utca 396. sz. a.

Sarok utcai szép lakás 4 szoba és mellékhelyiségek.

Utczai elegáns garcon lakás 2 szoba, előszobával, külön bejárat, esetleg külön is kivethető. Egyleti helyiségnek is alkalmas.

Bolti helyiség fűszerüzlet, italmérési és tözsdejoggal, élénk forgalommal.

Értekezni Kiscsapó utca 388. sz.

Valódi karlsbadi porcellán edény kiló számra.

Uj porcellán üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, miszerint helyben a Nagy-Várad utcán, a megyeház szomszédságában

Egri Béla

ezég alatt üzletet nyitottam, ahol mindennemű

valódi karlsbadi porcellán edényt kiló számra

bocsátok csekély árban a vevő közönség rendelkezésére, valamint

majolika dísz tárgyakat

is bámulatos olcsó árban árusítok el.

Szives pártfogást kérvő, vagyok

kiváló tisztelettel

Egri Béla.

Valódi karlsbadi porcellán edény kiló számra.

Van szerencsém a tisztelt építkező közönségnek tudomására hozni, hogy az előnyösen ismert és a Millenniumi kiállításon díszoklevéllel egyedül kitüntetett

Beocsini Cézementgyári Unio

Cézement gyártmányaiból állandó raktárt tartok.

Ajnlók:

1-ső rendű beocsini Portland cémentet és

1-ső beocsini Román cémentet

jutányos árak mellett.

Továbbá mint a

Kőbányai Gőztéglagyár

képviselője ajánlom nevezett gyárnak sajtolt és iszapolt téglagyártmányait, waggon szám vételnél gyári áron.

Raktár: Piacz-utca 1824. sz. a. Szikszay-ház.

Stegmüller Árpád.

A gazdaközönség és a gépkereskedők figyelmébe!

Gazdasági géposztályunk raktárában, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma, mindennemű gazdasági gépekből, u. m.:

4. 6 és 8 HP. gőzcseplőkészletek, járgányok és járgányos cséplőgépek, Backer-rendszerű és Vidats-féle rosták, egy és többvasu ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészülékek, aratógépek és fűkaszálók, szecsakavágók, répavágók és zuzók, kukoricza morzsolók és csöves tengeri darálók, egy és két járatu őrlőmalmok, olajpresek stb. stb.

nagymérvű készlet összeroldását okozván, igazgatóságunk kapcsolatban azon határozattal, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt árakon való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdeelt közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb-nagyobb tömegekben is történik, a szerinti, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatali kereskedők jelentkezni fognak.

Ritka alkalom kínálkozik most az érdekelteknek, elismert kitünő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívül alacsony árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérdészködsre, mely egyenesen hozzánk címzendő szivesen fogunk felvilágosításai és ajánlatokkal szolgálni. Teljes tisztelettel!

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár r.-l.

Budapest, Külső váci-ut 29—37.

Hirdetés.

Tózsér Gábor **üzlet helyiségre alkalmas háza** és 800 öl udvara **Kabán** 1214. szám a kő-ut mentén 1897. márczius 17-én délután 3 órakor nyilvános árverés mellett szabad kézen el fog adatni. A venni szándékozók a helyszínen sziveskedjenek megjelenni.

Versenyszövet férfi nadrág 1.75-től 3 frtíg.

Biedermann-palota főpiacz 2138. sz.

Alapított a helybeli piacon 1886-ban.

Steiner József

férfi és gyermek ruhák verseny csarnoka.

Van szerencsem a n. é. közönséggel tudatni, hogy 11 év óta fennálló bizományi raktárt visszaadtam és az üzletet saját számlámra tovább vezetem. 14 napig időztem **Budapesten, Bécsben és Prosznitzban**, ahol a **legelső cégekkel** léptem összeköttetésbe.

18 láda a legszebb áruból már meg is érkezett és abban a kellemes helyzetben vagyok, miszerint

férfi és gyermek ruhákat oly olcsón adhatok,

hogy szinte bámulatos és a mellett nagyon finom kiállításban, jó brünni szövettel szolgálhatok.

Tessék róla meggyőződni! Tisztelettel

STEINER JÓZSEF

Férfi öltöny gyapjuszövetből 6 frttól egészen 30 frtig.

Gyermeköltöny jó szövetből 2 frt 25 krtól 15 frtig.

Adria fekete camgarn öltöny 10 forinól 35 frtig.

Loise-féle Lion-Risport
 rendkívül finom, bároszárú, több mint 100 éves tapasztalattal készült. A bőrnek kitűnő szilárdságú, szilárdulapad. Ugy nappalra mint este. Fehér és rózsaszínben szőkek számára, sárga (trachol) barnák számára, doboza 2 frt. Vételnél mindenkor a teljes csomag kell ügyelni.

GUSTAV LOHSE BERLIN,
 45 Jägerstrasse 46.
 kir. udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbiek gyűjteményére és illatszerészetben.

Van szerencsenk ajánlani szavatolt tisztaságu

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatású az összes gabnaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmúlja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav tartalomért szavatosságot vállalunk, netalán hiányt megterítünk — Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál a csehországi

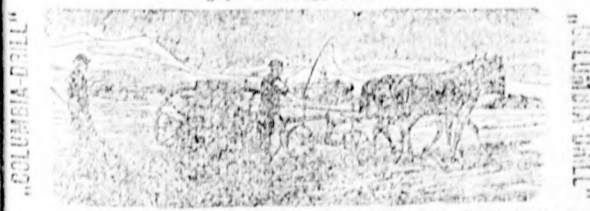
Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselősege a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépparkok
 BUDAPEST, Váci-körut 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatotk

Locomobil és gőzcsaplógép-készletek 24, egész 12 loerőig, szalma-kaszálógépek, hero-csaplók, tisztító-rosták, kontolyozók, kaszáló- és aratógépek, szőnyegütők.

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológok, darálók, gró-malmok, egytemes aczlekek, két- és háromszekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek hiánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselet és bizományi raktár:
BAUER és TÁRSA czégnél
 Debreczenben, Nagypéterfia-u. 871 sz.

Olcsó faanyag!!

Tulhalmozott készletek folytán mindennemű

faragott és fűrészelt

épületfa, deszka, lécz és zszindely

rendkívül olcsó árban

kaphatók

a sertésvásártéri faraktárban.

Uri és női divatárak
a legolcsóbban beszerezhetők

Ifj. Kovács S.

ezégnél

Kossuth-utca első takarékpénztár épület
ugymint

csődtömegtől

megvett árak

bámulatos olcsó árakban

árusítatnak el.

Gazdák figyelmébe.

Schwarz Zsigmondnál Re-
szege-Piskolton eladó 10—15
fiatal Bonyhádi tehén — hasas
és kisborjas — valamint egy 3
éves gyönyörű simenthali bika
— Széll Kálmán tehenészeté-
ből eredő.

Kanári előénekesek

ür- és rollikat 8—20 Márkig utánvét mellett küld
8 napi próba időre. Kicsérelés szabad.

Prospectus ingyen.

W. Heering

tenyésztése és székföldesi üzlete

St-Andreasberg, (Harz) 427.

Bérbe kiadó tanyaföld.

Hozzá tartozó gazdasági
épületekkel, a diószegi uton a
Kondoros folyó mentén, az
idei terméssel együtt mától
fogva 34 holdas tanyaföld
bérbe kiadó.

Értekezhetni Szent-Anna
cseser-utca 2314 sz. a.

özv. Kegyes Mihályné
tulajdonossal.

Richter-Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves haziszor ellentállt az idő megpróbálá-
sának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fajda-
lomcsillapító hatású készítményként alkalmazták köszvény-
nél, csuszánál, tagszaggatásnál és meghúléseknél és az orvosok
által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltetik. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszertárban kapható van; főraktár:
Török József gyógyszerésznél Budapesten. Be-
vásárlás alkalmával igen átvonatol legyünk, mert
több kisebbboltok utánszá van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegy-
zős nélkül nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, es. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Hatóságilag engedélyezett:

Végkiárusítás
mélyen a beszerzési áron alól

a raktáron levő

Siffonok, Kreas- és fonal-vásznak, Kanavásznak, Zephi-
rek, asztalneműek, Bélések, kész férfi és női fehérneműek,
zsebkendők, csipkék, szalagok,

harisnyák, keztyűk, ágyterítők, napernyők
selyemszövetek, szőnyegek, ruhaszövetek, esernyők,
ingek, gallérok, kézelők, Flanelek, ruha-diszek és mosó-veledek,
selyem-kendők, atlasz-szatinok, kötények.

posztó-kendők, függönyök, miederek,
továbbá

mindennemű rövidárak a legnagyobb választékban
az üzlet teljes felosztása folytán

gyári áron alul eladatnak.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán.

Kérem a 140 holdas 15 éves s nagy hírnevnek örvendő cég pontos czimére ügyelni,
mert itt több Ungvárynak is van 4—5 holdas kezdetleges kertészete.

Igy pl. Ungváry Józsefnek, ki az egész országból összehordott fakkal kupeczkedik.

Cseresnye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: cseresnyéből 80,000 drb., meggyből 50,000 drb

Cseresnyefa-csemeték árai: a 160—240 centiméter magas hajtással bíró, gazdag gyökerű, élet-
erős, 1—2 éves csemeték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 40 krig.

Meggyfa-csemeték árai: az 1—2—3—4 éves, ga-dag gyökerű, igen szép fejlődésű, életérés cse-
meték darabja (azok erőssége szerint) 20 krtól 50 krig

Nagybani árak:	100 drb. 40 kros csemete	1 vagy több fajban	38 frt	100-an- kint
250	40	1	36	
500	40	1	34	
1000	40	1	32	
5000	40	1	30	

A 4—5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100 = 48 frt, 250 drb. vételénél 25 frt, 500 drb. vételénél 41 frt.
Igen nagy készlet van a következő cseresnye-fajokból: Germaralói nagy, Nagy fekete ropogós Korai májusi cseresnye,
Balacsányi óriás, Ferecz cseszár ropogós, Dönnissan sir a ropogós, Hedellingeri óriás, Dr. Entz fekete, Schneider késői ropo-
gós, Coubari korai fekete, Glocker óriás, Büttner késői ropogós, Mezel ropogós, Ravarchen ropogós, Heintze korai cseres-
nyeje, Korponai fekete ropogós, Mücke-ergi nagy, Disznói fűszeres, Jaboulay ropogós, Hollandi hercegnő Kanizsai fekete, Esperes
ropogós stb stb.

Igen nagy készlet van a következő meggyfa-fajokból: Körösi meggy (Spanyol meggy), Spanyol meggy piros, Pándi meggy,
Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Váltva érő, Oigniesi apátnő, stb. stb.

A fenti cseresnye és meggyfajokon kívül adatnak ki kórté, alma, szilva, ősz és kajszin barack, laponya, birs és eperfa
otványok ugy gazdasági mint házi célra. A fenti adatok mellett meg pedig gazdasági választék mellett. A csemeték
biztosan honok talajon neveltek s ezért szilárd gyökeret s biztos fogalmazási képességgel bírnak, ezenfelül hiteles fajnak edzett-
természetűek, egészségesek hosszú életűek és igen olcsók is. Adatik ki fentiekon kívül 1—2—3—4 éves vadonok is, körtéből, almából,
dönciből, paradicsom-alma, birs, besztekeri szilva, duránózi szilva, Prunus Myrobalana, Saint Julien, kökény, mandula, sárga
barack, cseresnye, fekete meggy, sajnogy és eperből, az árak erősség (Vastagság szerint) következők:

2 CSOPORT.		3 CSOPORT.	
Kézbeli nemesítésre kiválóan alkalmas 2—3 éves vadonok:		Nyári szemzés alá, vagy gyökérképzés céljából kiültethető 1—2 éves vadonok:	
I. osztályu 11 mm.	100 2.20 frt. 1000 19.80 frt.	I. osztályu 4 1/2	100 1.10 frt 1000 9.90 frt
II. „ „ 8 1/2	1.80 „ „ 16.20 „	II. „ 3 1/2	0.85 „ „ 7.65 „
III. „ „ 6 1/2	1.40 „ „ 12.60 „	III. „ 2 1/2	0.63 „ „ 5.85 „

!! Tessék árjegyzéket kérni !!